

YANGI O‘ZBEKISTONDA INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISHDA IJTIMOIY HIMOYA TIZIMINING O‘RNI.

Abdupattayev Xasanboy Abdurahmonovich

Qo‘qon Davlat Universiteti

Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori(PhD)

Xaydarova Muslimaxon Anvarovna

Qo‘qon Davlat Universiteti 2-kurs talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada Yangi O‘zbekiston sharoitida inson kapitalini rivojlantirishda ijtimoiy himoya tizimining tutgan o‘rni ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Unda inson kapitalining mazmuni, ijtimoiy omillarning ta’siri, ijtimoiy himoya tizimining zamonaviy islohotlar asosida modernizatsiya qilinishi, ta’lim va sog‘liqni saqlash sohalarining strategik ahamiyati hamda raqamli va innovatsion yondashuvlar asosida shakllanayotgan yangi ijtimoiy xizmatlar tizimi yoritiladi. Tadqiqot natijalari ijtimoiy himoya tizimi barqaror rivojlanish, ijtimoiy adolat va aholining hayot sifatini oshirishda muhim omil ekanini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: inson kapitali, ijtimoiy himoya, raqamli islohotlar.

Аннотация

В статье представлен научный анализ роли системы социальной защиты в развитии человеческого капитала в условиях Нового Узбекистана. Раскрывается содержание человеческого капитала, влияние социальных факторов, процесс модернизации системы социальной защиты, а также важность образования и здравоохранения как ключевых направлений повышения качества человеческого потенциала. Особое внимание уделено внедрению цифровых технологий и инновационных подходов в сфере социальных услуг. Результаты исследования подтверждают, что система

социальной защиты является важным механизмом обеспечения устойчивого развития и социальной справедливости.

Ключевые слова: человеческий капитал, социальная защита, цифровизация.

Annotation

This article provides a scientific analysis of the role of the social protection system in the development of human capital in New Uzbekistan. It examines the concept of human capital, the influence of social factors, the modernization of the social protection system, and the strategic importance of education and healthcare. The study also highlights the implementation of digital technologies and innovative approaches in delivering social services. The findings indicate that an effective social protection system is essential for sustainable development, social justice, and improving the overall quality of life.

Keywords: human capital, social protection, digital transformation.

Kirish

Yangi O‘zbekiston davrida inson kapitalini rivojlantirish masalasi davlat siyosatining markazida turibdi. Aholining ijtimoiy himoyasini ta’minlash, bilim va malaka darajasini oshirish, sog‘lom turmush tarzini shakllantirish keng ko‘lamli islohotlar orqali amalga oshirilmoqda. Inson kapitali – bu mamlakat taraqqiyotining eng muhim resursi bo‘lib, ijtimoiy himoya tizimi uning barqaror rivojlanishida tayanch omil sifatida xizmat qiladi. Bugungi kunda O‘zbekiston ijtimoiy siyosatini inson manfaatlari va hayot sifatini oshirishga qaratgan. Prezident Sh.M. Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan 'Inson qadri uchun' tamoyili bu yo‘nalishdagi islohotlarning asosiy maqsadini belgilaydi.

1. Inson kapitali tushunchasi va uning rivojlanishidagi ijtimoiy omillar.

Inson kapitali – bu jamiyatning iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy rivojlanishida hal qiluvchi rol o‘ynaydigan bilim, malaka, tajriba va salomatlik majmui

hisoblanadi. Ijtimoiy himoya tizimi inson kapitalining muhim tarkibiy qismi sifatida inson salohiyatini qo'llab-quvvatlaydi. Jahon banki ma'lumotlariga ko'ra, inson kapitaliga kiritilgan har bir investitsiya iqtisodiy o'sishga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli O'zbekistonda ijtimoiy himoya nafaqat ijtimoiy yordam, balki inson resurslarini rivojlantirish mexanizmi sifatida ham qaralmoqda.

2. Yangi O'zbekiston sharoitida ijtimoiy himoya tizimining modernizatsiyasi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda ijtimoiy himoya tizimi tubdan yangilanmoqda. 2021-yilda 'Ijtimoiy himoya milliy agentligi' tashkil etilib, aholini manzilli qo'llab-quvvatlash tizimi joriy qilindi. Bu jarayonlar xalqaro standartlarga, xususan, BMTning Barqaror rivojlanish maqsadlariga mos ravishda amalga oshirilmoqda. Shuningdek, "Ijtimoiy himoya yagona reyestri" platformasi orqali raqamli boshqaruv va shaffoflik kuchaytirildi. Bu tizim yordamida ijtimoiy yordam aniq ehtiyojmand oilalarga yetkazilmoqda.

3. Inson kapitalini rivojlantirishda ta'lim va sog'liqni saqlash tizimining o'rni.

Inson kapitalining asosiy tayanch ustunlari ta'lim va sog'liqni saqlash tizimidir. Ta'lim tizimida 'Har bir oila – tadbirkor' va 'Kasb-hunar maktablari' loyihalari orqali yoshlarning bandligi va kasbiy salohiyatini oshirish choralari ko'rilmoqda. Sog'liqni saqlash tizimida esa aholini profilaktik tibbiy ko'riklardan o'tkazish, bolalar va onalar salomatligini mustahkamlash, nogironligi bo'lgan shaxslarni reabilitatsiya qilish bo'yicha keng qamrovli dasturlar ishlab chiqilgan. Ushbu chora-tadbirlar inson kapitalining sifatini oshirish bilan bir qatorda ijtimoiy adolat tamoyillarini mustahkamlamoqda.

4. Innovatsion yondashuvlar va istiqbolli yo'nalishlar.

Yangi O'zbekistonning ijtimoiy siyosatida innovatsion yondashuvlar muhim o'rin tutadi. Raqamli texnologiyalar asosida ijtimoiy xizmatlar ko'rsatish, elektron arizalar tizimi, onlayn ijtimoiy platformalar va mobil ilovalar orqali aholiga

qulayliklar yaratilmoqda. Masalan, 'my.soliq.uz', 'ijtimoiportal.uz' kabi xizmatlar ijtimoiy yordam olish jarayonini soddalashtirmoqda. Kelajakda sun'iy intellekt asosida ehtiyojmand qatlamlarni aniqlash va ularni real vaqt rejimida qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini joriy etish rejalashtirilgan.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, inson kapitalini rivojlantirishda ijtimoiy himoya tizimi muhim strategik yo'nalish hisoblanadi. U nafaqat kambag'allikni kamaytiradi, balki aholining mehnatga layoqatini, salomatligini va hayot sifatini oshiradi. Yangi O'zbekiston davrida amalga oshirilayotgan islohotlar inson kapitalining har bir tarkibiy qismi – ta'lim, sog'liqni saqlash, bandlik va ijtimoiy himoya tizimlarini uyg'un holda rivojlantirishni maqsad qilgan. Bu esa mamlakatning barqaror iqtisodiy o'sishini, ijtimoiy adolat va farovonlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. “Yangi O'zbekiston strategiyasi”. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 17-avgustdagi PF-6261-son Farmoni – “Ijtimoiy himoya tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida”.
3. Abdurahmonov K.X. “Ijtimoiy himoya falsafasi”. – Toshkent: Fan, 2020.
4. Jahon banki hisobotlari: “Human Capital Index 2023”.
5. www.ijtimoiyhimoya.uz – O'zbekiston Respublikasi Ijtimoiy himoya milliy agentligi rasmiy sayti. Qo'qon Davlat Universiteti 2-kurs talabasi